

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 16 Ιανουαρίου 2023

Ο όγκος των επικίνδυνων αποβλήτων στην ΕΕ εξακολουθεί να αυξάνεται

Παρά τα μέτρα που έλαβε η ΕΕ για τη μείωση της παραγωγής τους, ο όγκος των επικίνδυνων αποβλήτων που παράγονται στην ΕΕ συνεχίζει να αυξάνεται από το 2004. Επισκόπηση που δημοσίευσε σήμερα το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο αναδεικνύει τις υφιστάμενες και μελλοντικές προκλήσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση των επικίνδυνων αποβλήτων: βελτίωση της ταξινόμησης, διασφάλιση ιχνηλασιμότητας, αύξηση της ανακύκλωσης και καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, η οποία παραμένει μια κερδοφόρα δραστηριότητα.

«Η παραγωγή επικίνδυνων αποβλήτων αυξάνεται και η ΕΕ οφείλει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα», δήλωσε η Ενα Lindström, Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και αρμόδια για την επισκόπηση. «Οι προτιμότεροι τρόποι για την αντιμετώπιση των επικίνδυνων αποβλήτων είναι η ανακύκλωση και η ανάκτηση ενέργειας. Η διάθεση πρέπει να αποτελεί την έσχατη λύση. Ωστόσο, πάνω από το 50 % των επικίνδυνων αποβλήτων της ΕΕ καταλήγει στα σκουπίδια. Στην επισκόπηση που δημοσιεύουμε αυτό που φαίνεται είναι ότι η πρόληψη της δημιουργίας επικίνδυνων αποβλήτων και η επεξεργασία τους εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση, παρουσιάζουν όμως και ευκαιρίες».

Η πρόληψη της δημιουργίας επικίνδυνων αποβλήτων είναι ο πρώτος και καλύτερος τρόπος για την αντιμετώπισή τους, κάτι το οποίο αποτελεί προτεραιότητα της ΕΕ από το 1991. Με τη δράση της η ΕΕ επικεντρώθηκε στο να επηρεάσει τους τρόπους με τους οποίους οι οικονομικοί φορείς σχεδιάζουν και κατασκευάζουν προϊόντα, στο να καταστούν οι ρυπαίνοντες υπόλογοι για τα απόβλητά τους, και στην παροχή καλύτερης πληροφόρησης στους καταναλωτές. Παρά τις πρωτοβουλίες αυτές, ο όγκος των επικίνδυνων αποβλήτων που παράγονται στην ΕΕ δεν μειώνεται.

Τα επικίνδυνα απόβλητα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία σε ειδικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας, σε συμμόρφωση με αυστηρούς κανόνες και απαιτήσεις ασφάλειας. Αυτό συνεπάγεται διοικητικό φόρτο και υψηλότερο κόστος για τους οικονομικούς φορείς. Παραμονεύει έτσι ο κίνδυνος παράνομης διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων στις περιπτώσεις που φορείς δεν δηλώνουν τα παραγόμενα απόβλητα ως επικίνδυνα και, αντ' αυτού, τα απορρίπτουν παράνομα ή τα μεταφέρουν αλλού παράνομα. Οι ελεγκτές τονίζουν ότι με την ορθή ταξινόμηση και ιχνηλάτηση επικίνδυνων αποβλήτων θα μπορούσε να αποτραπεί η ακατάλληλη επεξεργασία τους, όπως και τυχόν παράνομοι ελιγμοί. Επισημαίνουν πάντως ότι η ταξινόμηση των επικίνδυνων αποβλήτων διαφέρει μεταξύ κρατών μελών. Σύμφωνα με τους ίδιους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορούσε να εντείνει τις προσπάθειές της για την εναρμόνιση της εφαρμοστέας ενωσιακής νομοθεσίας. Η ευθυγράμμιση των

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της επισκόπησης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της επισκόπησης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

εθνικών ηλεκτρονικών μητρώων επικίνδυνων αποβλήτων με το προβλεπόμενο ευρωπαϊκό μητρώο για τη μεταφορά αποβλήτων θα βοηθούσε στην αποτελεσματικότερη ιχνηλάτηση των επικίνδυνων αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

Τα επικίνδυνα απόβλητα πρέπει ιδανικά να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση ή να ανακυκλώνονται. Ωστόσο, πολλά επικίνδυνα απόβλητα είναι ακατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση. Η δε ανακύκλωσή τους περιορίζεται λόγω τεχνικών δυσκολιών και της έλλειψης ευκαιριών στην αγορά ανακυκλωμένων υλικών. Οι ελεγκτές επισημαίνουν στην επισκόπηση ότι η βελτίωση των τεχνολογιών και των ικανοτήτων ανακύκλωσης θα δημιουργούσε ευκαιρίες: για παράδειγμα, η ανάκτηση κρίσιμων πρώτων υλών από ηλεκτρονικές συσκευές και άλλα απόβλητα θα ενίσχυε τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ.

Η παράνομη διακίνηση και απόρριψη επικίνδυνων αποβλήτων παραμένει κερδοφόρα δραστηριότητα: εκτιμάται ότι τα ετήσια έσοδα αποκλειστικά από την παράνομη διακίνηση κυμαίνονται μεταξύ 1,5 και 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ. Ο εντοπισμός, οι έρευνες και οι διώξεις είναι σπάνιες, και οι κυρώσεις χαμηλές. Η χρήση της ψηφιοποίησης για την καλύτερη ιχνηλάτηση των επικίνδυνων αποβλήτων και την καταπολέμηση της υποβολής ψευδών δηλώσεων, αλλά και ένας περισσότερο αποτρεπτικός μηχανισμός κυρώσεων, θα μπορούσαν να περιορίσουν τις δυνατότητες παράνομης διακίνησης. Η καθολική απαγόρευση των μεταφορών αποβλήτων προς διάθεση, την οποία πρότεινε η Επιτροπή το 2021, θα μπορούσε να συμβάλει περαιτέρω στον περιορισμό της παράνομης διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων.

Γενικές πληροφορίες

Η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει ως επικίνδυνα τα απόβλητα που εμφανίζουν μία ή περισσότερες επικίνδυνες ιδιότητες, παραδείγματος χάριν τα απόβλητα που είναι εκρηκτικά, ερεθιστικά ή τοξικά. Τα επικίνδυνα απόβλητα μπορούν να είναι επιζήμια για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

Οι τομείς της μεταποίησης (ιδίως των μετάλλων), της επεξεργασίας υδάτων και αποβλήτων, των κατασκευών και της εξόρυξης ευθύνονται συνολικά για το 75 % των επικίνδυνων αποβλήτων που παράγονται στην ΕΕ. Τα νοικοκυριά παράγουν και αυτά επικίνδυνα απόβλητα (π.χ. ορισμένα φάρμακα, χρησιμοποιημένες μπαταρίες, καθαριστικά προϊόντα, ηλεκτρονικές συσκευές).

Στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, οι χώρες της ΕΕ είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή των ενωσιακών νομικών απαιτήσεων σε εθνικό επίπεδο. Η Επιτροπή έχει κινήσει πολυάριθμες διαδικασίες επί παραβάσει κατά των κρατών μελών που δεν έχουν μεταφέρει τις απαιτήσεις της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο ή λόγω μη συμμόρφωσής τους με τις εν λόγω απαιτήσεις. Και ενώ η Επιτροπή διαθέτει σφαιρική εικόνα της χρηματοδότησης που παρέχει η ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων γενικά, με τα ενωσιακά κονδύλια που έχουν διατεθεί την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 να ανέρχονται σε 4,3 δισεκατομμύρια ευρώ, δεν έχει συνολική εικόνα για τα επικίνδυνα απόβλητα συγκεκριμένα. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η χρηματοδότηση αυτή παρασχέθηκε κυρίως μέσω του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την έρευνα και την ανάπτυξη ικανοτήτων. Η άλλη μεγαλύτερη συνεισφορά στη χρηματοδότηση της διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων προέρχεται από το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Συμπληρωματικά προς τον προϋπολογισμό της ΕΕ, τόσο ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας όσο και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων παρέχουν χρηματοδότηση για τη διαχείριση των αποβλήτων, περιλαμβανομένων των επικίνδυνων. Μετά την έγκριση του κανονισμού για την ταξινόμηση το 2020, η ΕΕ έπαψε να χρηματοδοτεί την αποτέφρωση των επικίνδυνων αποβλήτων και τη διάθεσή τους μέσω υγειονομικής ταφής· και οι δύο θεωρούνται μη βιώσιμες δραστηριότητες. Αντ' αυτού, προωθεί δραστηριότητες ανακύκλωσης.

Το έγγραφο που δημοσιεύεται δεν αποτελεί έκθεση ελέγχου αλλά επισκόπηση η οποία βασίζεται, κατά κύριο λόγο, σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες ή σε υλικό που συγκεντρώθηκε ειδικά για τον σκοπό αυτό. Προηγούμενες δημοσιεύσεις του ΕΕΣ στον τομέα αυτό έχουν ως θέμα [την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»](#), [τα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά απόβλητα](#), και [τα πλαστικά απόβλητα](#).

Η επισκόπηση του ΕΕΣ με τίτλο «*Μέτρα της ΕΕ για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου όγκου επικίνδυνων αποβλήτων*» είναι διαθέσιμη στον [ιστότοπό](#) του.

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu -κιν.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 621 552 224